

Møteprotokoll

Nemnd for gudstjenesteliv

Møtedato:	24.02.2025 kl. 10:00
Møtested:	Kirkens Hus, Møterom Agder og Bjørgvin
Arkivsak:	22/03213
Til stede:	Solveig Julie Mysen, Andreas Hilmo Grandy-Teig (Delvis møtt), Jan Otto Myrseth, Torkel Irgens, Edel Merete Gervin, Åste Dokka, Sindre Seim Gulbrandsen, Gunnhild Nordgaard Hermstad, Inger Anne Naterstad (Delvis møtt), Mathias Gillebo, Johan Mahtte Skum
Møtende varamedlemmer:	Eir Andrea Ihlang Berg for Vigdis Berland Øystese
Forfall:	Carl Petter Opsahl, Karen Margrete E. Mestad, David Scott Hamnes, Rolf Steffensen
Protokollfører:	Gunnhild Nordgaard Hermstad

SAKSLISTE	Side
Godkjenning av innkalling og saksliste	
Godkjenning av protokoll	
1/25 Protokoll Nemnd for gudstjenesteliv 14.11.2024	2
Orienteringssaker	
2/25 Orienteringssaker, Nemnd for gudstjenesteliv 24. februar 2025	2
Saker til behandling	
3/25 Justering av vigslingsliturgi for tjeneste	4
4/25 Nattverdbønner utenfor hovedgudstjenesten	6
5/25 Eldre ressurser på Ressursbanken	9

Sted, 05.03.2025

Solveig Julie Mysen

Gunnhild Nordgaard Hermstad
Sekretær

Godkjenning av innkalling og saksliste

Godkjenning av protokoll

1/25 Protokoll Nemnd for gudstjenesteliv 14.11.2024

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nemnd for gudstjenesteliv	24.02.2025	1/25

Forslag til vedtak

Protokoll fra møtet i Nemnd for gudstjenesteliv 14.-15. november 2024 godkjennes.

Møtebehandling

Votering

Nemnd for gudstjenestelivs vedtak

Protokoll fra møtet i Nemnd for gudstjenesteliv 14.-15. november 2024 godkjennes.

[Lagre vedtak]

Orienteringssaker

2/25 Orienteringssaker, Nemnd for gudstjenesteliv 24. februar 2025

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nemnd for gudstjenesteliv	24.02.2025	2/25

Skriv inn teksten her.

Forslag til vedtak

Sakene tas til orientering.

Møtebehandling i Nemnd for gudstjenesteliv 24.02.2025:

Møtebehandling

Season of Creation

I tråd med vedtaket Nemnd for gudstjenesteliv gjorde i november (NFG 33/24), har arbeidsgruppen for skaperverkets kirkeårstid hatt to møter. Arbeidsgruppen jobber frem imot en ressurs med to deler.

Den første delen er en innledningsdel med refleksjoner over særlig viktige perspektiver og begreper. Den andre delen er en samling med ressurser som menigheter og kirkelig ansatte kan benytte seg av. Her vil arbeidsgruppen samle bønner, tekster, ideer og lignende, heller enn å lage ferdige ordninger.

Dåp, konfirmasjon og nattverd i særskilte situasjoner

Etter nemndas vedtak i november (NFG 34/24, NFG 35/24), er ordningene oversatt til nynorsk og Vigdis har gjort en veldig god jobb med språkvask. Alle tre ordningene er nå oversendt Bispemøtet.

Saker Kirkerådet behandler som angår nemnda

Kirkerådet behandler i februar tre saker som berører arbeidet i Nemnd for gudstjenesteliv. Nemnda hadde fått tilgang til alle saksdokumentene som er publisert.

Sakene det gjelder er:

KR 13/25 Gjennomgang av liturgiske ordninger

KR 15/25 Oppdatering av mandat for Nemnd for gudstjenesteliv

KR 29/25 Nynorsk omsetjing av Den apostoliske truvedkjenninga (Kyrkjemøtet 2025)

Revisjon av gravferdsliturgi

Etter forrige møte i nemnda har arbeidsutvalget (AU) møttes og formulert noen spørsmål til Bispemøtet for å avklare samspillet mellom nemnda og Bispemøtet i denne saken. Da et planlagt møte ble avlyst, har ikke representanter fra nemnd og sekretariat møtt Bispemøtets AU.

Nemnda har tidligere uttrykt ønske om å avvente arbeidet med gravferdsliturgien til Bispemøtet har avklart mer av sitt vedtak i oktober, og gravferdsliturgien er derfor ikke satt opp som egen sak i dette møtet.

Samtidig kan nemnda merke seg at dersom Kirkerådet (og deretter Bispemøtet) vedtar liturgisak for ordningene for urnenedsettelse, bæreandakt og gravferd på havet, vil dette inkluderes i arbeidet med gravferdsliturgi.

Kirkerådets sekretariat har videre mottatt et forslag til ordning for minnegudstjeneste i de tilfeller hvor avdødes kropp er borte, f.eks. på havet. Dette forslaget stiller biskopen i Sør-Hålogaland seg bak, og kan eventuelt inkluderes i nemndas arbeid.

Det kan også være aktuelt si noe om hvordan en gravferd gjennomføres med urne.

Omorganisering og nedbemanning i administrasjonen

Det ble kort orientert om prosessen som er pågått siden november

Votering

Enstemmig

Nemnd for gudstjenestelivs vedtak

Sakene om «Season of Creation», Dåp, konfirmasjon og nattverd i særskilte situasjoner, Saker Kirkerådet behandler som angår nemnda, Revisjon av gravferdsliturgi og Omorganisering og nedbemanning i administrasjonen tas til orientering.

[Lagre vedtak]

Saker til behandling

3/25 Justering av vigslingsliturgi for tjeneste

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nemnd for gudstjenesteliv	24.02.2025	3/25

Sammendrag

Etter behandling i NFG i november (NFG 37/34), har arbeidsgruppen for vigsling til tjeneste jobbet videre med vigslingsliturgien. Arbeidet er gjort i tråd med de anbefalinger Bispemøtet har gitt.

Denne saken presenterer de endringer som er gjort i ordningene og de vurderingene arbeidsgruppen har gjort på hvert av punktene.

Forslag til vedtak

Nemnd for gudstjenesteliv vedtar forslaget til justert ordning for vigsling til tjeneste med de endringer som kom frem i møtet.

Møtebehandling i Nemnd for gudstjenesteliv 24.02.2025:

Møtebehandling

Saksordfører Sindre Seim Gulbrandsen var saksordfører og innledet til saken.

Nemnda samtalte om det fremlagte forslaget og hadde følgende forslag til endringer:

- Det legges til en generalrubrikk (ny nr. 7) om tekstutvalg i gudstjenester hvor det vigsles til flere tjenester samtidig. Nemnda ønsker ikke å gi for mange føringer her, men samtidig vise at det ikke er nødvendig å lese alle tekstene til alle tjenestene.

Ordlyden i ny generalrubrikk:

Dersom det vigsles til flere tjenester samtidig, gjøres et utvalg av de tjenestespesifikke tekstene i ledd 11 | **Skriftlesning.**

- Ledd 7 Dagens bønn/innledende bønn, endres slik at
 - o Innledningen til bønnen er i samsvar med Dagens bønn i hovedgudstjenesten.
 - o Innledningsordene endres til «Evige Gud» for å ivareta det trinitariske i bønnen.
 - o En større del av Efeserbrevs-teksten tas med, slik som i dagens ordning.
 - o Setningen om «å gjøre tjenere» forenkles.

Nytt forslag blir:

Bokmål

B vendt mot menigheten | La oss alle be.

B vendt mot alteret | Evige Gud,

du har gitt din kirke apostler, profeter, evangelister, hyrder og lærere for å utruste de hellige til tjeneste så Kristi kropp bygges opp.

Vi ber deg at du ved din Hellige Ånd vil

opplyse og veilede trøste og styrke ___ som i dag vigsles til tjeneste i kirken.

Gjør alle ditt ords tjenere til tro forvaltere av din nåde

ved din Sønn Jesus Kristus, vår Herre,

som med deg og Den hellige ånd lever og råder,

én sann Gud fra evighet til evighet.

M | Amen.

Nynorsk

B vend mot kyrkjelyden | Lat oss alle be.

B vend mot altaret | Evige Gud,

du har gjeve kyrkja apostlar, profetar, evangelistar, hyrdingar og lærarar slik at dei heilage kan bli utrusta til teneste og Kristi kropp byggjast opp.

Vi bed deg om at du ved din Heilage Ande vil

opplysa og rettleia, trøysta og styrkja ___ som i dag vert vigsla til teneste i kyrkja.

Gjør alle tenarar av ditt ord til tru hushaldarar over din nåde

ved Son din, Jesus Kristus, vår Herre,

som med deg og Den heilage ande lever og råder,

én sann Gud frå æve til æve.

K | Amen.

- I rubrikken til ledd 9 Fremstilling, endres rekkefølgen på hvem som skal ha fremstillingen og det legges til prost som alternativ.
 - o For å tydeliggjøre menighetens rolle, settes «Lederen i menighetsrådet» fremst. Deretter følger eventuelt en av menighetens prester eller prost.

- Prosten er lagt til fordi dette er praksis en del steder i dag, samt at det i noen tilfeller er det mest naturlige, f.eks. ved vigsling av prostiprester/diakoner.
- I ledd 14 Løftene gjøres følgende endringer:
 - Innledningen til løftene forenkles og oppdateres ved at «hvor rik den er på herlighet, og hvor nødvendig den er for Guds kirke på jorden» blir til: «hvor rik den er og hvor nødvendig for Guds kirke på jorden»
 - Gjennom sang og musikk strykes i første løfte for kantor, slik at formuleringen blir lik for alle tjenestene. Setningene markeres sort slik at det fremgår mer tydelig at formuleringen er lik for alle tjenester.
 - Skrivefeil rettes.
- Nemnda tar til etterretning at Bispemøtet ikke ønsker at menigheten svarer i ledd 17 Menighetens bekreftelse, men ønsker at ordlyden i leddet oppdateres.

Votering

Enstemmig

Nemnd for gudstjenestelivs vedtak

Nemnd for gudstjenesteliv har samtalt om forslaget til justert ordning for vigsling til tjeneste. De endringer som kom frem i møtet innarbeides og endelig forslag legges frem for nemnda i juni 2025.

[Lagre vedtak]

4/25 Nattverdbønner utenfor hovedgudstjenesten

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nemnd for gudstjenesteliv	24.02.2025	4/25

Sammendrag

Denne saken omhandler forslag til nattverdbønner utenfor hovedgudstjenesten.

Kirkerådet og Bispemøtet bad i 2023 Nemnd for gudstjenesteliv om å utarbeide forslag til nattverdbønner til bruk utenfor hovedgudstjenesten. Forslaget skulle inkludere nattverdbønner egnet til bruk ved kveldsmesser, på institusjon og leir (KR 65/23, BM 35/23).

Nemnd for gudstjenesteliv oppnevnte i mars 2024 en arbeidsgruppe som skulle utarbeide forslag til bønner (NFG 10/24). Arbeidsgruppens forslag til nattverdbønner ble presentert for nemnda i november 2024 (NFG 36/24), men endelig behandling ble utsatt til februar 2025.

Til dette møtet foreligger forslaget fra arbeidsgruppen sammen med gjengivelse av arbeidsgruppens refleksjoner omkring de ulike bønnene. Bønnene foreligger både på bokmål og nynorsk.

Forslag til vedtak

Nemnd for gudstjenesteliv vedtar forslag til «Nattverdbønner utenfor hovedgudstjenesten».

I tråd med regler for saksbehandling i liturgisaker, kapittel 3, oversendes ordningen til Bispemøtet.

Møtebehandling i Nemnd for gudstjenesteliv 24.02.2025:

Møtebehandling

Nemnda prøvde ut alle de fire utskrevne versjonene av nattverdbønnene, to av dem på nynorsk og to på bokmål. Etter utprøvingen samtalte nemnda om de ulike versjonene.

Noen momenter fra samtalen:

- Generalrubrikk én, omformuleres for å tydeliggjøre at de aktuelle nattverdbønnene ikke kan brukes i hovedgudstjenesten, samtidig som hovedgudstjenestens nattverdbønner kan brukes utenfor hovedgudstjenesten f.eks. på institusjon eller kveldsmesse. Ny ordlyd i første generalrubrikk blir dermed:

Disse nattverdbønnene brukes ved nattverdfeiring utenfor hovedgudstjenesten, dersom ikke en av hovedgudstjenestens nattverdbønner benyttes. Forrettende liturg avgjør hvilken bønn som brukes i den aktuelle sammenhengen.
- Dersom en nattverdbønn som lages i tråd med del II i forlaget blir brukt jevnlig i en menighet, mener nemnda at det bør være noen retningslinjer for å forankre dette, f.eks. i menighetsrådet.
- Veiledningen bør gås igjennom med tanke på hvem den retter seg mot, se særlig f.eks. side 3 om medliturg og side 5 om gjentakelse under det som står om lovprisning.

Alternativ 1 (hverdagsmesser/kveldsmesser)

- Introduksjonen fungerer veldig fint
- Nemnda ønsker «Dette er Kristi kropp» som et tredje alternativ til utdelingsord

Alternativ 2 (leir/festival)

- Nemnda samtalte om imperativen i starten: «Vi skal feire nattverd». Et mulig annet alternativ er «La oss feire nattverd». Det ble ikke konkludert med å endre ordlyden.

Andre setning i nattverdbønnen endre til: «Du sendte Jesus. Han viser din kjærlighet til alle mennesker og frir oss fra dødens makt.»

- I ledd 6 Invitasjon/utdeling legges det til et «gjærne» i rubrikken, for å vise at det er mulig å benytte denne bønne uten bønnevandring og lystenning.
- For å følge opp dette i ledd 8 Takkebønn, settes det parentes rundt «takk for at du ser våre lys og hører våre bønner» for å vise at det er mulig å bruke denne nattverdbønne uten bønnevandring og lystenning.
- I ledd 8 Takkebønn strykes også setningen «Takk for din kjærlyghet til alle» siden dette aspektet er tatt inn i nattverdbønne over. «Lær oss å gi din kjærlyghet videre ...» beholdes.
- Siste setning i takkebønne forenkles, ved at «og alle mennesker» tas ut. Ny ordlyd blir: «Bli hos oss med din nåde og godhet.»

Alternativ 3 (institusjon)

- Det er ikke alle institusjoner hvor denne ordningen vil passe. Det er derfor verd å merke seg at dette er en ordning som ikke må brukes, men kan brukes. Det vil også være mulig å bruke elementer fra de andre nattverdbønnene eller tilpasse en etter de retningslinjene som gis i forslagets del II.
- Nemnda ønsker at prefasjonsdialogen bruker begrepet «Herren» på samme måte som prefasjonsdialogen i hovedgudstjenesten.

Alternativ 4 (call & response)

- Nemnda likte formen dette alternativet har og tror den vil kunne fungere i mange sammenhenger.
- Nattverdbønne er for lang og komplisert. Forslag til enklere bønn som beholder den trinitariske oppbygningen er:

Vi lovsynger deg, Gud, vår skaper.
 Du omslutter oss med kjærlyghet.
 Takk for frelsen i Jesus Kristus.
 Vi ber deg: Send din Ånd over oss og dine gaver.

Det var noe samtale om hvorvidt en slik enklere versjon i siste setning skal videreføre «Vi ber deg».

- Siden hele dette alternativet er hentet fra «Gudstjeneste for alle», bes sekretariatet ta kontakt med de som har utviklet bønnene med tanke på revidering i dette alternativet.

Votering

Enstemmig

Nemnd for gudstjenestelivs vedtak

Nemnd for gudstjenesteliv har arbeidet med nattverdbønnene til bruk utenfor hovedgudstjenesten og har noen innspill til endringer.

Med utgangspunkt i samtalen i nemnda, bes sekretariatet jobbe frem et revidert forslag i samarbeid med nemndas arbeidsutvalg. Det reviderte forslaget legges frem på nemnda møte i juni.

[Lagre vedtak]

5/25 Eldre ressurser på Ressursbanken

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nemnd for gudstjenesteliv	24.02.2025	5/25

Sammendrag

Denne saken legger frem vurderingene som er gjort i arbeidsgruppen for eldre ressurser på Ressursbanken.

Forslag til vedtak

Nemnd for gudstjenesteliv har samtalt om arbeidsgruppens vurdering av de ulike ressursene på Ressursbanken og ber om at følgende ressurser beholdes og/eller revideres:

Nemnd for gudstjenesteliv ber sekretariatet oppdatere Ressursbanken i tråd med nemndas vurderinger.

Møtebehandling i Nemnd for gudstjenesteliv 24.02.2025:

Møtebehandling

Nemnda gikk igjennom elleve av de ressursene som arbeidsgruppen har vurdert og besluttet status for disse.

Generelt bør det bli vurdert nye og/eller andre emneknagger for ressursene. Hvordan dette kan løses praktisk finner sekretariatet ut av.

1. Julegudstjeneste

Ressursen beholdes, men det gis en klarere beskrivelse av hva den inneholder.

Ressursen gis nytt navn: Ideer til julegudstjeneste.

2. KAOS-kirke

Ressursen beholdes og det vurderes hvordan den kobles til ressursen «Myldrekirke»

3. INTRO-messe

Ressursen beholdes, men beskrivelsen må oppdateres slik at den gir mer informasjon om hvordan ressursen kan brukes.

4. Ti år siden 22. juli

Ressursen beholdes, men det tydeliggjøres i beskrivelsen at det er utarbeidet av Kirkerådet, og kan være til inspirasjon til markering av 22. juli eller andre markeringer.

5. Sammen er vi

Ressursen beholdes og beskrivelsen oppdateres.

6. Skolegudstjenester

Det er viktig med oppdaterte ressurser slik at menighetene kan finne ut av regler og ordninger for skolegudstjenester, men denne ressursen er ikke det arbeidet med skolegudstjenester trenger. Ressursen utgår.

7. Gudstjenester for de minste

Ressursen beholdes, men med en oppdatert beskrivelse.

8. Karnevalsgudstjeneste

Ressursen beholdes og oppdateres med en beskrivelse som viser at dette er en ressurs til inspirasjon og som kan tilpasses lokale forhold.

9. Bønnevandring

Beholdes med de oppdateringer arbeidsgruppen har lagt frem. Det bør også følge en kommentar om at nattverdfeiring ikke er en del av bønnevandringen i hovedgudstjenesten.

10. Potterpåske

Det ligger to identiske ressurser ute. Den ene slettes og den andre beholdes. Beskrivelsen oppdateres og det presiseres at dette ressursmaterialet også kan benyttes som inspirasjon for den som ikke har mulig til å gjennomføre noe så stort og omfattende som ressursen legger opp til.

11. Dramastykker fra Bibelen

Ressursen beholdes og beskrivelsen oppdateres.

Votering

Enstemmig.

Nemnd for gudstjenestelivs vedtak

Nemnd for gudstjenesteliv har samtalt om arbeidsgruppens vurdering av de ulike ressursene på Ressursbanken og ber om at følgende ressurser beholdes og/eller revideres:

- Julegudstjeneste
- KAOS-kirke
- INTRO-messe
- Ti år siden 22. juli
- Sammen er vi
- Gudstjenester for de minste
- Karnevalsgudstjeneste
- Bønnevandring
- Potterpåske
- Dramastykker fra Bibelen

Nemnd for gudstjenesteliv ber sekretariatet oppdatere Ressursbanken i tråd med nemndas vurderinger.

[Lagre vedtak]